

Egészségügyi Világszervezet (WHO)
2010. Május 31 – „Dohányzásmentes Világnap”
Dohánymarketing – célpontban a nők

A dohányzó nők a világ csaknem egymilliárd dohányosának 20%-át teszik ki. Arányuk évről évre folyamatosan emelkedik, szemben a dohányzó férfiak számával, amelynek növekedése már megállt.

A nők a dohányipar fő célpontjának számítanak. Körükből akarják toborozni azokat a dohányosokat, akikkel pótolhatják azon jelenleg dohányzók fogyasztását, akik idő előtt, dohányzás okozta betegségben halnak meg a későbbiekben, vagyis a jelenleg dohányzók számának körülbelül felét.

A WHO Dohányzás-ellenes Keretegyezménye is felhívja a figyelmet a dohányzás és egyéb dohánytermékek használatának világszerte történő növekedésére a nők és fiatal lányok körében. A nők körében a dohányzás járványnak a megfékezése minden átfogó dohányzás visszaszorítást célzó stratégiának fontos része. A 2010 évi Dohányzásmentes Világnap célja, hogy felhívja a figyelmet a nőket és fiatal lányokat célzó dohányipari marketing hatásaira.

A téma ugyancsak rávilágít a WHO Dohányzás-ellenes Keretegyezményét aláíró csaknem 170 ország azon törekvésére, hogy alkotmányukkal és alkotmányos alapelveikkel összhangban tiltsanak be mindenféle dohányreklámot és dohányipari szponzorációt.

Különösen aggasztó a dohányzás növekvő aránya fiatal lányok körében. Egy új WHO jelentés¹ is rávilágít a tényre, miszerint a dohányreklámok növekvő arányban a lányokat célozzák meg. 151 ország adatai azt mutatják, hogy a serdülő lányok 7%-a, a fiúk 12%-a cigarettázik. Sok országban ugyanannyi lány dohányzik, mint fiú.

A 2008-as Nemzetközi Ifjúsági Dohányzásfelmérés² adatai szerint hazánkban a 13-15 éves fiatalok esetében 10-ből csaknem 6 tanuló (57.9%) kipróbálta már a cigarettát élete során (fiúk: 56,5%, lányok: 58,4%). Figyelemfelkeltő az is, hogy a kutatás szerint a dohányzó lányok aránya magasabb, mint a fiúké (fiúk: 21,5%, lányok: 23,6%).

Margaret Chan a WHO igazgatója szerint a nők egészségének védelme és ennek népszerűsítése életbevágóan fontos nemcsak a jelenlegi, hanem a jövő generáció egészsége és fejlődése érdekében is.

A dohányzás prevenciók programok világszerte különös figyelmet szentelnek a várandós nőkre. Fontos azonban kiemelni, hogy a gyermek világrahozatalát követően is legalább ekkora erőfeszítéseket kell tenni nemcsak a nők dohányzásmentes életmódjának kialakítására és fenntartására, hanem a gyermekek szülő által okozott passzív dohányzásnak való kitettségének csökkentésére is. Hazánkban ebből a célból az Országos Egészségfejlesztési Intézet Óvodai Dohányzás Prevenciók Programja bizonyítottan hatásos eszközökkel lép fel a gyerekek szülő által okozott passzív dohányzásának csökkentése érdekében, melyen keresztül a program támogató hatást gyakorol az édesanyák és az óvónők füstmentes életmódjának sikeres kialakítására. A beavatkozás hosszútávú hatását a program folytatásaként felépített Ciki a Cigi Iskolai Dohányzás Prevenciók Program biztosítja.

Habár a WHO idejű kampánya elsősorban a nőket célzó dohányreklámokra fókuszál, a férfiakat és fiúkat ugyanúgy meg kell védeni a dohányipar manipulációtól. A fiatal nők esetében kifejezetten nagy figyelmet kell szentelni az őket megcélzó média befolyásoló hatásának megfékezésére. A média személyiségek dohányzást támogató nyilatkozatait - szerkesztői kritika nélkül - leközlő magazinok és televízió műsorok a modellkövetés eszközével önkéntelenül is a dohányzó életmód felé orientálják a fiatal célközönségüket.

¹ Women and health: today's evidence tomorrow's agenda

(<http://www.who.int/gender/documents/9789241563857/en/index.html>)

² Nemzetközi Ifjúsági Dohányzásfelmérés 2008. (http://color.oefi.hu/melleklet/GYTS_kutatasi_jelentes.pdf)

Az általános dohányzéspolitikai intézkedések hatása azonban nem egyforma a két nemnél, ezért fontos, a dohányzás visszaszorítást szolgáló politikák tekintetbe vegyék a nemi különbségeket és sajátosságokat a dohányfogyasztás csökkentése és a férfiak és nők egészségének védelme érdekében.

Egy 2007-ben készült felmérés is kimutatta, hogy mind a férfiaknak, mind a nőknek szükségük van a dohányzás és a passzív dohányzás nemekre specifikus hatásairól szóló teljes körű információkra, valamint egyenlő mértékű védelemre a dohányipar nemekre irányuló reklámjaival, illetve a nemek számára kifejlesztett dohánytermékeivel szemben.

A WHO Dohányzás-ellenes Keretegyezménye is javasolja a nem- specifikus dohányzás visszaszorítást célzó stratégiák kidolgozását, illetve a nők teljes körű részvételét a dohányzás visszaszorítással kapcsolatos politikák megalkotása és az ezzel kapcsolatos intézkedések megvalósítása terén.

Az idei Dohányzásmentes Világnapon, valamint egész évben a WHO bátorítani fogja a kormányokat arra, hogy különös figyelmet szenteljenek annak, hogy megvédjék a nőket a dohányipar azon próbálkozásaitól, hogy őket egy életen át tartó nikotinfüggőségbe hajszolja. A WHO felhívásának figyelembevételével a kormányok csökkenteni tudják a bénulást okozó és halálos kimenetelű agyi érkatasztrófák, szívrohamok, rákos és légzőszervi megbetegedések gyakoriságát, amelyek előfordulása a nők körében egyre növekvő tendenciát mutat.

A dohányzás egy milliárd ember halálát okozhatja ebben az évszázadban. Annak felismerése, hogy milyen fontos a nők dohányzásának visszaszorítása, valamint az ez irányba tett lépések és cselekvések rengeteg életet menthetnek meg.

Eredeti WHO dokumentumok angolul:

<http://www.who.int/tobacco/wntd/2010/announcement/en/index.html>

Demjén Tibor
vezető
Dohányzás Fókuszpont
Országos Egészségfejlesztési Intézet
Postacím: 1096 Budapest, Nagyvárad tér 2. III. em. 321.
T: 06 1 3125 020
F: 06 1 4288 228
Honlap: <http://www.oefi.hu/color/>